Sisäministeriö NEUVOSTORAPORTTI SM2015-00372

KVY Rytkönen Riikka(SM), Kartila Marja(UM), Gras Jutta(UM), Pitkäniitty Matti(UM) 16.10.2015

Asia
OSA; Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 8.-9.10.2015 Luxemburgissa, SISÄASIAT

Kokous
Oikeus- ja sisäasiat -neuvosto 08.10.2015 - 09.10.2015

Ulkorajavalvonnan tulevaisuudesta keskusteltiin puheenjohtajan antamien kolmen melko avoimen kysymyksen pohjalta. Keskustelua ei erityisesti alustettu ja tästä syystä jokainen jäsenmaa päätyi lähinnä esittelemään omat ajatuksensa aiheesta. Pääosa jäsenmaista totesi ulkorajavalvonnan kuuluvan ensisijaisesti jäsenmaiden vastuulle, mutta muutamat esittivät pidemmälle vietyjä yhteisvastuullisia mekanismeja. Jäsenvaltiot tukivat myös Älykkäät rajat paketin kehittämistä ja Schengenin arviointimekanismiin liittyvien korjausmekanismien parantamista. Komissio huomioi käydyn keskustelun joulukuussa annettavan rajapaketin valmistelussa. PJ laatii keskustelusta kirjeen Eurooppa-neuvoston seuraavan viikon kokoukseen.

Viisumisäännöstön kehittämisessä hyväksyttiin PJ:n asiakirja ilman keskustelua.

PJ antoi lyhyen tilannekatsauksen kriisitilanteen siirtomekanismin perustamista koskevan ehdotuksen ja turvallisten alkuperämaiden luetteloa koskevan ehdotuksen käsittelytilanteesta.

Sisäisten siirtojen väliaikaisen hätätilamekanismin toimeenpanon etenemisestä saatiin tilannekatsaus. PJ vetosi jäsenmaihin, että ne ilmoittaisivat EASO:n ja Frontexin käyttöön annettavat asiantuntijat ilmoitettuun määräaikaan mennessä. Muutamat jäsenmaat nostivat esiin huolen edelleen liikkumisesta.

Hyväksyttiin EU:n palautuspolitiikan tulevaisuutta koskevat päätelmät. Palauttamisasioita koskevassa keskustelussa nostettiin esiin KE Mogherinin rooli palauttamisten edistämisessä sekä se, että tehokas palautuspolitiikka edellyttää ehdollisuutta eri politiikkasektoreilla, mm. kehitys- ja kauppapolitiikkassa.

EU PNR:ää koskevista trilogeista saatiin tilannekatsaus. Neuvottelut etenevät hyvässä ilmapiirissä. Pj:n tavoite on edelleen saada neuvottelut päätökseen kuluvan vuoden loppuun mennessä.

Ampuma-aseiden laittoman kaupan torjuntaa koskevat neuvoston päätelmät hyväksyttiin.
Teerorismin vastaisten toimien täytäntöönpanosta saatiin CTC Kerchovenin ja KOM:n raportit. Viisi painopistettä (yhteiset riski-indikaattorit, SIS:n ja SLTD:n hyödyntäminen, tietojen vaihdon tehostaminen, internetissä tapahtuvan radikalisoitumisen torjunta ja kolmansien maiden kanssa tehtävä yhteistyö) hyväksyttiin ja niiden täytäntöön panoa tehostetaan kuluvan vuoden loppuun asti.

Ministereille tiedotettiin liikenneneuvoston Thalys-välikohtausta koskevien keskustelujen sisällöstä.

Europol esitteli Yhteisen toimintapäivän (JAD) Blue Amberin alustavia tuloksia ja Belgia kertoi väkivaltaisten moottoripyöräjengin aiheuttamista ongelmista. Belgian aloitteen käsittelyä jatketaan neuvoston piirissä.

EU:n sisäisen turvallisuuden agendan täytäntöönpanosta saatiin tilannekatsaus.

Lounaalla keskusteltiin muuttoliikkeen ja kehityspolitiikan välisestä yhteydestä.

1. Esityslistaehdotuksen hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin.

Lainsäädäntökäsittelyt

2. A-kohtien luettelon hyväksyminen
12632/15 PTS A 71

A-kohdat hyväksyttiin.

3. Viisumipolitiikka

a) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin viisumisäännöstön laatimisesta (uudelleenlaadittu)

b) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kiertomatkaviisumin luomisesta ja Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen sekä asetusten (EY) N:o 562/2006 ja (EY) N:o 767/2008 muuttamisesta
12382/15 VISA 314 CODEC 1248 COMIX 435

Puheenjohtaja totesi sekakomitean käsittelyn.

4. 9. syyskuuta 2015 esitettyjen säädösehdotusten seuranta

a) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kriisitilanteen siirtomekanismin perustamisesta sekä kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta 26 päivänä

kesäkuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 604/2013 muuttamisesta
11843/15 ASIM 79 CODEC 1167
+ ADD 1

b) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi turvallisia alkuperämaita koskevan EU:n yhteisen luettelon laatimisesta kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevista yhteisistä menettelyistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/32/EU soveltamista varten ja direktiivin 2013/32/EU muuttamisesta
11845/15 ASIM 81 COWEB 86 CODEC 1171
+ ADD 1
12557/15 ASIM 101 COWEB 94 CODEC 1280
+ COR 1

PJ totesi KOM:n antaneen 9.9.2015 turvallisten alkuperämaiden luetteloa koskevan ehdotuksen. On tärkeää saada luettelo valmiiksi. PJ toivoo, että neuvottelut jatkuvat rakentavassa hengessä ja että pian päästään työhön EP:n kanssa. Kyse on yhteispäätösmenettelyssä hyväksyttävästä päätöksestä. KOM:n niin ikään 9.9.2015 antaman sisäisten siirtojen kriisimekanismia koskevan ehdotuksen käsittely on aloitettu. Useat jäsenmaat ovat pyytäneet, että ensin tarkasteltaisiin hätätilamekanismien toimeenpanosta saatavia kokemuksia. Lisäksi KOM ilmoitti 23.9.2015 antavansa Dublin III- asetusta koskevan muutosehdotuksen maaliskuussa. KOM toivoo, että myös sisäisten siirtojen kriisimekanismia koskevasta ehdotuksesta päästään aloittamaan neuvottelut EP:n kanssa mahdollisimman pian.

5. Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi matkustajarekisteritietojen käytöstä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ehkäisyä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyvää syytteeseenpanoa varten

Pj kertoi, että kuluvan vuoden heinäkuussa EP hyväksyi neuvottelumandaattinsa ja sen jälkeen on pidetty kaksi trilogia. Pj on trilogeissa korostanut neuvoston vuoden 2012 mandaatin olevan edelleenkin lähtökohta. Erityisesti direktiivin soveltamisalan laajuus ja tietojen säilyttämisaika ovat sellaisia asioita, joista neuvosto ja EP ovat eri linjoilla. LU:n tavoite on edelleen saada neuvottelut päätökseen vuoden 2015 loppuun mennessä ja siihen on myös EP sitoutunut. Pj pyysi jäsenvaltioilta Pj:aa tukevia näkemyksiä ja kokemuksia.

KOM/Avramopoulos kertoi, että trilogeissa on ollut myönteinen ilmapiiri ja viimeksi tärkein asia oli rikoslista, joka soveltamisen pohjana, kuten myös tietosuoja-asiat, kuten tietojen peittäminen. KOM:n näkemyksen mukaan kannat saadaan lähentymään jatkoneuvotteluissa. KOM kertoi järjestävänsä rahoitusta saaville jäsenvaltioille työpajan 15.10.2015. Tuolloin paikalla ovat myös matkanjärjestäjien edustajat, koska EP on halunnut, että myös muut kuin lentoyhtiöt katetaan direktiivillä.

6. Muut asiat
= Puheenjohtajavaltio tiedottaa käsiteltävänä olevista säädösehdotuksista

Muut kuin lainsäädäntöasiat

7. A-kohtien luettelon hyväksyminen
12633/15 PTS A 72

A-kohdat hyväksyttiin.

8. Neuvoston 14. syyskuuta hyväksymä päätös Italian ja Kreikan hyväksi toteutettavien kansainvälistä suojelua koskevien väliaikaisten toimenpiteiden käyttöön ottamisesta
12750/15 ASIM 106 COMIX 472

PJ viittasi 14.9.2015 ja 22.9.2015 tehtyihin hätätilamekanismeja koskeviin päätöksiin todeten, että ensimmäiset hotspotit on saatu toimintaan, tiekartat on saatu ja sisäisten siirtojen käytännön toteuttamisesta on keskusteltu KOM:n ja EASO:n järjestämissä kokouksissa. EASO ja Frontex ovat lisäksi identifioineet resurssitarpeet. PJ painotti, että jäsenmaiden on nyt aika panna sovitut päätökset täytäntöön. Työ jatkuu ja ensimmäiset siirrot toteutetaan hyvin pian.

EASO totesi, että IT:ssa on toimintoja Lampedusalla, Sisiliassa ja Roomassa sekä Cataniassa. EL:ssa puolestaan on toimintaa viidellä saarella (Lesvos, Chios, Samos, Kos ja Leiros). EASO on pyytänyt 374 asiantuntijaa, joista on saatu 81. Tämä on hyvä alku lyhyessä ajassa.

Frontex totesi, että on keskitytty erityisesti EL:n hotspoteihin. Ensi vaiheessa tarvitaan 670 asiantuntijaa, joista tähän mennessä on ilmoitettu 19 henkilöä. Asiantuntijoista 60 lähetetään IT:n hotspoteihin ja loput EL:aan. Frontexin pyynnön määräaika on 16.10.2015. Tarvitaan henkilöitä, jotka voivat suorittaa tulijoiden rekisteröintiä. EL:ssa on käynnissä pilottiprojekti, jossa selvitetään, miten sormenjäljet voitaisiin ottaa tehokkaammin teknologiaa hyödyntäen.

PJ vetosi jäsenmaihin, jotta ne ilmoittaisivat EASOn ja Frontexin käyttöön annettavat asiantuntijat määräaikaan mennessä.

KOM/Avramopoulos totesi, että kesällä oli jo selvillä, että päätösten täytäntöönpano tulee olemaan vaikeaa. Samalla tiedetään, ettei täytäntöönpanossa voida epäonnistua. Rahoitus on järjestetty ja sekä EU-virastot että KOM ovat lähettäneet henkilöitä auttamaan paikan päälle IT:aa ja EL:aa. Ensimmäiset siirrot tapahtuvat perjantaina Italiasta Ruotsiin ja pian myös EL:sta siirretään ensimmäiset henkilöt. Komissaari Avramopoulos ja PJ vierailevat IT:ssa ja EL:ssa yrittäen kiirehtiä prosessia. Kyse on eurooppalaisesta haasteesta. Kotoutuminen on keskeistä, samoin edelleen liikkumisen estäminen. EASO järjestää pian edelleen liikkumista käsittelevän työpajan.

Keskustelussa korostettiin palautusten keskeistä roolia järjestelmän toiminnan kannalta. Tarvitaan toimia myös laittoman maahanmuuton saralla. Puheenvuoroissa nostettiin esiin myös huoli edelleen liikkumisesta ja miten se voidaan estää.

KOM/Avramopoulos muistutti, että tulijat eivät voi valita maata, johon heidät siirretään. Jos he katoavat, heidät on palautettava. **PJ** totesi, että neuvoston päätöksessä edellytetään vastaanottaneen jäsenmaan ottavan edelleen liikkuneen henkilön takaisin viivytyksettä.

9. Palauttamispolitiikan tulevaisuus
12420/15 MIGR 46 COMIX 441
+ COR 1

Ks. asiakohdan käsittely sekakomiteassa.

10. Ulkorajavalvontapolitiikan tulevaisuus
12616/15 FRONT 208 JAI 713 COMIX 461

Puheenjohtaja totesi sekakomiteassa käydyn keskustelun.

Lounaalla keskusteltiin muuttoliikkeen ja kehityspolitiikan välisestä yhteydestä.

11. Terrorismin torjunta

a) Neuvoston päätelmät ampuma-aseiden laittoman kaupan torjuntaa koskevien keinojen käytön tehostamisesta
12449/15 COSI 115 ENFOPOL 264 ENFOCUSTOM 96 CYBER 88 CRIMORG 96 + COR 1 (it)

Pj nosti päätelmistä esille muutaman tärkeimmän seikan. Ampuma-aseiden deaktivointia koskeva asetusmuutos tulee voida hyväksyä vuoden loppuun mennessä. Jäsenvaltioiden tulee tehostaa käytössä olevien tiedonvaihtovälineiden, kuten SIS:n, iArmsin ja Interpolin muiden järjestelmien, käyttöä.

KOM/Avramopoulos korosti laittomien ampuma-aseiden torjuntatyön merkitystä, koska järjestäytyneet rikollisryhmät hyödyntävät aukkoja ja käyttävät toimissaan paljon aseita. Tiedonvaihtoa ja muuta operatiivista yhteistyötä tulee tehostaa. Vuoden 1991 direktiiviä tulee muuttaa. KOM kiitteli sitä, että päätelmät tukevat jatkotyötä. KOM toi esiin sen, että deaktivoinnissa tulisi saavuttaa yhteiset standardit, minimistandardit eivät riitä.

b) Meneillään olevien toimien seuranta
12318/15 JAI 686 CFSP/PESC 554 COSI 114 COPS 286 ENFOPOL 260 COTER 124 SIRIS 64 FRONT 197 CATS 89 EDUC 255
12551/15 JAI 706 CFSP/PESC 583 COSI 117 COPS 288 ENFOPOL 269 COTER 126 SIRIS 68 FRONT 207 CATS 94 EDUC 260

Terrorismintorjunnan koordinaattori Kerchove kertoi, miten helmikuun 2015 päämiesten päätelmiä on pantu täytäntöön ja kävi läpi viisi eri painopistettä, joiden kohdalla tulee edetä kuluvan vuoden loppuun mennessä. Näitä ovat yhteiset riski-indikaattorit, SIS:n ja SLTD:n hyödyntäminen, tietojen vaihdon tehostaminen, internetissä tapahtuvan radikalisoitumisen torjunta ja kolmansien maiden kanssa tehtävä yhteistyö. Terrorismintorjunnan koordinaattori raportoi täytäntöönpanosta jälleen joulukuun neuvostossa.

KOM kertoi, että yhteiset riski-indikaattorit on valmisteltu ja niitä tulee seuraavaksi päivittää. Ennen vuoden 2016 loppua KOM tulee antamaan terrorismirikoksia koskevan puitepäätöksen muutosehdotuksen, koska kansainvälisten velvoitteiden tulee heijastua unionin lainsäädännössä. KOM on tyytyväinen, että internetin palvelun tarjoajat ovat valmiita yhteistyöhön internet-foorumissa. RAN:in (Radicalisation Awareness Network) Centre of Excellence perustettiin 1.10.2015. Jäsenvaltiot ovat antaneet hyvää palautetta SSCAT:sta (Strategisen Syyria-viestinnän neuvoa-antava ryhmä). Terrorismin rahoituksen torjunnasta KOM sanoi, että FATF:n (Financial Action Task Force) työtä seurataan ja neljännen rahanpesudirektiivin mukaisia riskiarvioita työstetään. PNR:n ja laittomien ampuma-aseiden kohdalla tulee edetä nopeasti ja myös raideturvallisuutta tulee tehostaa.

Pj päätti keskustelun todeten viiden painopisteen tulleen hyväksytyksi.

c) Rautatieturvallisuus: tiedonanto viimeaikaisesta kehityksestä

Pj kertoi, että liikenneneuvosto on tänään lounaalla keskustellut Thalys-välikohtauksesta. Keskusteluissa todettiin, että turvallisuustoimien tulee olla suhteellisia ja vastaavan sitä uhan tasoa, joka koetaan vallitsevan.

12. Kansainvälisen järjestäytyneen ja vakavan rikollisuuden torjunta

a) Euroopan unionin painopistealueiden täytäntöönpanon seuranta (toimintapoliittinen sykli)

Europol esitteli rajoitetussa istunnossa Yhteisten toimintapäivien (Joint Action Days, JAD) Blue Amberin alustavia tuloksia ja toimintapoliittista sykliä yleisesti.

b) Moottoripyöräjengeihin liittyvä rajatylittävä rikollisuus
12041/15 COSI 107 JAI 662 ENFOPOL 250 CRIMORG 91

Keskustelun toisessa osiossa BE kertoi väkivaltaisten moottoripyöräjengien aiheuttamista ongelmista. Jengit ovat syyllistyneet erittäin väkivaltaisiin rikoksiin Belgian lisäksi erityisesti Alankomaiden ja Saksan raja-alueilla. Ministerit sopivat yhteistyön tehostamisesta ja Belgian aloitteen käsittelyä tullaan jatkamaan neuvoston piirissä.

13. EU:n uudistettu sisäisen turvallisuuden strategia 2015–2020
10854/15 COSI 94 CATS 74 JAI 559 ENFOPOL 207 ENFOCUSTOM 73
DAPIX 125 SIRIS 48 GENVAL 25 CORDROGUE 58 DROIPEN 80
COPEN 198 FREMP 159

Pj kertoi Euroopan turvallisuusagendan täytäntöönpanosta. On omaksuttu uusi dynamiikka vanhalle jäykälle menetelmälle, koska uhat muuttuvat. Pj:n ohjelma on laadittu kuluvan vuoden loppuun asti ja Cosilla on merkittävä rooli siinä. Tuleva Trio laatii oman ohjelmansa. Tarkoitus on, että täytäntöönpanoasiakirja on elävä asiakirja eli sitä voi päivittää tarvittaessa.

Keskustelua ei käyty.

14. Muut asiat

a) Vallettan huippukokous, 11. ja 12. marraskuuta 2015

a) Korkean tason konferenssi Länsi-Balkanin ja itäisen Välimeren reitistä
12556/15 JAI 708 ASIM 100 RELEX 762 COWEB 93 ELARG 49 MAMA 140

Erityislähettiläs Vimont tiedotti ministereille Vallettan muuttoliikehuippukokouksen valmistelusta lounaalla. Länsi-Balkanin ja itäisen Välimeren reittiä koskevan konferenssin osalta PJ viittasi illan ohjelmaan.

Neuvoston istunnon yhteydessä:

SEKAKOMITEAN kokous

1. Ulkorajavalvontapolitiikan tulevaisuus
12616/15 FRONT 208 JAI 713 COMIX 461

PJ alusti keskustelun, jota käytiin kolmen melko avoimen kysymyksen pohjalta. Ensimmäinen kysymys koski ulkorajavalvonnan kehittämistä ja vastuun jakautumista yksittäisen jäsenvaltion ja Schengen-maiden kesken. Toinen kysymys koski teknistä kehitystä ja kolmas Schengenin-tarkastusjärjestelmää.

KOM/Avramopoulos totesi, että keskustelun tavoitteena on antaa näkemystä millaisia aloitteita ulkorajojen hallintaan tarvitaan. EU tarvitsee uudistettuja mekanismeja, kuten Frontexin vahventamista ja operatiivisen eurooppalaisen raja- ja rannikkovartioston, joiden avulla meillä on kyky lähettää joukkoja nopeasti kriittisiin paikkoihin.

Etulinjan maiden tukemiseksi on tehtävä lisää työtä ja hotspoteissa toimivat tiimit ovat ensimmäinen askel. Jos hyväksymme sen, että käytämme näitä järjestelmiä, niin voimmeko enää puhua kansallisesta järjestelmästä? Uusia työkaluja tarvitaan ja Frontexista voisi tulla väline kokonaisuudenhallintaan.

Kasvavat matkustajavirrat edellyttävät turvallisuuden ja liikenteen sujuvoittamista, joka on mahdollista vain tekniikkaa kehittämällä. Älykkäät rajat –paketti kehittää kolmansien maiden kansalaisten valvontaa; saamme tiedot matkustajista ja rekisteröimme ne ja järjestelmä huomioi myös yliajalla olevat. Modernien tekniikoiden käyttö mahdollistaa myös matkustajien taustaselvitykset ennen rajalle tuloa ja näin voidaan vähentää odotusaikaa. Myös muut tietojärjestelmät, kuten esimerkiksi SIS ovat kehittymässä ja niihin saadaan uusia toiminnallisuuksia, kuten sormenjälkien etsintämahdollisuus ja palautuspäätösten syöttö.

Schengen-tarkastukset on nähtävä laadunvalvontana. Tällä hetkellä useat toimintaa säätelevät mekanismit ovat pehmeää lainsäädäntöä, kuten käsikirjoja ja katalogeja. Meidän on katsottava pitääkö näitä mekanismeja vahventaa. Samalla on myös tarkasteltava millainen rooli tarkastuksilla on tulevassa järjestelmässä.

Keskustelussa Frontexin roolin kasvattamista mm. palautuksissa kannatettiin, mutta vastuun ulkorajavalvonnasta katsottiin kuuluvan ensisijaisesti jäsenvaltioille. Vain muutama jäsenvaltio kannatti pidemmälle menevää vastuunjakoa rajavalvonnassa. Frontexin kolmasmaayhteistyötä on kehitettävä. Uuden teknologian käyttöönotto ja hyödyntäminen sai laajaa kannatusta. Schengenin arviointijärjestelmää tulee tarkastella kriittisesti ja sen nykyisiä mahdollisuuksia tulee hyödyntää tehokkaammin. Tarkastusten tiheyttä ei tule lisätä, vaan kohdistaa sen sijaan tarkastuksia mm. riskianalyysien perusteella. Järjestelmän tulisi mahdollistaa havaittujen puutteiden korjaaminen nopeammin.

Suomi kannatti rajaturvallisuusyhteistyön tiivistämistä, mutta jokainen valtio vastaa itse ulkorajastaan. Lainsäädäntöä voidaan kehittää siten, että Frontex voi ehdottaa esim. Rabit-operaatiota paineenalaiselle jäsenvaltiolle. Frontexin kehittämisessä on myös huomioitava Frontexin hallintoneuvoston suositukset. Älykkäiden rajojen ehdotukseen tarvitaan myös matkustamista helpottava rekisteröityjen matkustajien ohjelma ja toivotaan, että uusi ehdotus sisältäisi ehdotuksen kevyemmästä RTP:stä, jossa on enemmän vapaaehtoisia osia. Schengeniin liittyviä yllätystarkastuksia voidaan lisätä, mutta tärkeintä on keskustella havaituista puutteista. FI totesi lisänneensä Frontex osallistumistaan viime vuonna jo 25 % ja saman verran myös tänä vuonna.

KOM/Avramopoulos nosti keskustelusta esiin muutaman johtopäätöksen. Nykyisten sääntöjen puitteissa on tehtävä enemmän ja Frontexia on vahvistettava. Tarkastustoimintaan muutamat maat esittivät lisää kenttäkäyntejä ja keskipitkällä aikavälillä meidän pitää muuttaa sääntöjä. Esitys asioista saadaan joulukuussa. Jäsenmaat kannattavat Älykkäitä rajoja ja osa on valmis lisäämään yhteistyötä. Kaikki tämä liikkuu täysimääräisen Eurooppalaisen rajavartiojärjestelmän suuntaan ja se on tärkeä osa ulkorajojen valvontaa. Lopuksi komissaari pyysi jäsenmailta kontrbuutioita hotspoteihin ennen seuraavaan huippukokousta.

PJ totesi johtopäätöksenä, että ulkorajavalvonta kuuluu ensisijaisesti jäsenmaiden vastuulle. Frontexin toimintaa on vahvistettava sekä nykyisen mandaatin puitteissa että annettava lisämandaattia. Palautustoimintaa ja kolmasmaayhteistyötä korostettiin ja lisäksi maa- ja merirajoihin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Liikenteen sujuvoittamista ei saa unohtaa ja lisäksi pitää harkita ehdotusta EU-kansalaisten lisäämiseksi Älykkäät rajat –ehdotukseen. Kokonaisuudessaan kyse on vaikeasta asiasta ja siitä miten voidaan tukea EU:ta aukkojen paikkaamisessa.

2. Palauttamispolitiikan tulevaisuus

a) Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle: Palauttamista koskeva EU:n toimintaohjelma
11846/15 MIGR 41 COMIX 389
b) Komission suositus yhteiseksi palauttamiskäsikirjaksi, jota jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on tarkoitus käyttää suorittaessaan palauttamiseen liittyviä tehtäviä
11847/15 MIGR 42 COMIX 390
+ ADD 1
c) Ehdotus neuvoston päätelmiksi
12420/15 MIGR 46 COMIX 441
+ COR 1

PJ muistutti palauttamisten täytäntöönpanon edellyttävän tehostamista, sillä palauttamisten onnistumisprosentti on tällä hetkellä noin 40 %.

KOM/Avramopoulos muistutti turvapaikkajärjestelmän uskottavuuden ja toimivuuden edellyttävän sellaisten henkilöiden palauttamista, joilla ei ole oikeutta oleskella alueella. KOM on antanut 9.9.2015 EU:n palauttamisia koskevan toimintaohjelman, joka sisältää noin 40 konkreettista toimenpidettä, ja paluukäsikirjan. KOM on sitoutunut edistämään toimintasuunnitelmaa. KOM pitää tärkeänä lisätä yhteisiä palautuksia. Yhteislento Pakistaniin toteutetaan lokakuun lopussa. Avramopouloksen tarkoitus on käydä Pakistanissa keskustelemassa palautuksista. Vuoden loppuun mennessä perustetaan Frontexin palauttamistoimisto. Myös SIS- ja Eurodac –järjestelmiin tehdään tarvittavat palauttamisia tukevat muutokset. Frontexin roolia palauttamiskysymyksissä vahvistetaan. Palauttamiset ovat jäsenmaiden vastuulla. KOM tukee jäsenmaita jäsenmaita paluudirektiivin täytäntöönpanossa. Suuri haaste on matkustusasiakirjojen hankkiminen. KOM on myös lähettänyt joillekin jäsenmaille kirjeen tiedustellen, miksi palauttamisissa ei onnistuta. Kolmasmaayhteistyö on palauttamisten näkökulmasta keskeistä. KOM käynnistää bilateraalikeskustelut Afrikan maiden kanssa Cotonoun sopimuksen 13 artiklan täytäntöönpanosta. E-N:n kesäkuussa linjaamin tavoin on otettava käyttöön kaikki välineet (mm. kehitys-, viisumi-, koulutus- ja kulttuuripolitiikka) palauttamisten edistämiseksi. Tarvitaan myös turvautumista ehdollisuuteen (conditionality). KOM tukee täysin neuvoston päätelmiä ja tekee kaikkensa niiden toimeenpanemiseksi.

PJ totesi palautusten olevan keino vähentää tulijamääriä. Jäsenmaat kohtaavat samankaltaisia ongelmia palautuksissa. Neuvoston päätelmillä viedään asioita eteenpäin operationaalisella tasolla. PJ korosti jäsenmaiden tarvetta toimia yhdessä, jotta päästään tavoitteisiin.

Keskustelussa peräänkuulutettiin kolmasmaayhteistyön merkitystä ja KE Mogherinin roolia palautusten edistämisessä. Vallettan huippukokouksessa tulee antaa vahva viesti palauttamisasioissa. Ehdollisuus sai myös kannatusta. Tehokkailla palautuksilla voidaan antaa signaalivaikutus, jolloin EU:hun tulo ei ole niin houkuttelevaa. Takaisinottosopimukset ovat tärkeitä ja komissiolla on niiden suhteen tärkeä rooli.

Suomi totesi, että palauttamiset ovat keskeinen osa toimivaa ja uskottavaa palauttamisjärjestelmää. FI tukee neuvoston päätelmiä, jotka sisältävät konkretiaa. Eri politiikkasektorit tulee ottaa mukaan, jotta saadaan konkreettisia tuloksia. On lähtömaita kuten Irak ja Somalia, joissa tilanne on erittäin vaikea. Näiden maiden osalta tulisi harkita yhteisiä toimia, jotta voitaisiin palauttaa kyseisten maiden sellaisiin osiin, jotka ovat turvallisia.

EUH muistutti, että kolmannet maat tulisi nähdä kumppaneina. Afrikan maiden kanssa palauttamiskysymykset ovat esillä Vallettan muuttoliikehuippukokouksessa. Palauttamisten

edistäminen on KE Mogherinin prioriteetti, ja hän on vieraillut Sahelin alueella, Algeriassa ja Nigerissä. Seuraavaksi ovat vuorossa Etiopia ja Senegal. Afrikan maat toivovat EU:lta panostusta erityisesti kehitykseen, lailliseen maahanmuuttoon ja rajavalvontaan.

KOM/Avramopoulos totesi, että KE Mogherini on nyt Nigerissä, ja jatkaa matkaansa Etiopiaan ja myöhemmin Senegaliin. Avramopoulos matkustaa Pakistaniin. Jos todella halutaan tehokasta palautuspolitiikkaa, tarvitaan ehdollisuutta mm. kehitys- ja kauppapolitiikkassa.

PJ totesi neuvoston hyväksyneen EU:n palautuspolitiikan tulevaisuutta koskevat päätelmät.

3. Viisumipolitiikka

a) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin viisumisäännöstön laatimisesta (uudelleenlaadittu)

b) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kiertomatkaviisumin luomisesta ja Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen sekä asetusten (EY) N:o 562/2006 ja (EY) N:o 767/2008 muuttamisesta
12382/15 VISA 314 CODEC 1248 COMIX 435

Hyväksyttiin ilman keskustelua puheenjohtajan asiakirja viisumisäännöstön uudistamisesta.

Suomen edustajat
Sisäministeri Orpo, pysyvä edustaja Vierros-Villeneuve sekä muu virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat
Asiakohdittain

Liitteet

Viite

Asiasanat	aseet, järjestäytynyt rikollisuus, maahanmuutto, oikeus- ja sisäasiat, pakolaiset, rajat, rajavalvonta, Schengen viisumi, terrorismi, turvapaikka, ulkorajat, viisumit, Länsi-Balkan
Hoitaa	**OM, PLM, SM, UM**
Tiedoksi	EUE, OKM, PE, STM, TEM, TPK, TULLI, VM, VNK